

Για το ειδικό πρόβλημα του Ανεκπλήρωτου Έρωτα

του Νίκου Ρούσσου και του Θωδωρή Δρούλια

Ας το παραδεχτούμε. Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος είναι το πιο κουραστικό πρόσωπο του κόσμου. Τα λόγια του, αμφιθυμικά ταλαντεύονται ανάμεσα στο μοιρολόι και την προσευχή. Οι εξαντλητικές αφηγήσεις του, που βρΐθουν από φρικτές επαναλήψεις, βγαίνουν από το στόμα του μηχανικά. Ενώ είναι γεμάτες ερωτηματικά δε περιμένουν καμιά απάντηση. Η σημειολογία του, που φλερτάρει με το παρανοϊκό παραλήρημα, κάπως διασκεδαστική στην αρχή, σύντομα αποδεικνύεται μια γκιλοτίνα νοήματος. Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος άλλωστε, όπως θα δούμε και παρακάτω, δεν ενδιαφέρεται καθόλου να αποκτήσει μια κοινή γλώσσα με το συνομιλήτή του. Το μόνο που επιθυμεί είναι να αγκαλιαστεί με το αντικείμενο του πόθου του, σε ένα ιδιωτικό σύμπαν, που η ανθρώπινη γλώσσα πια δε θα έχει καμιά σημασία. Αυτός ο υποκριτικός ιεροκήρυκας της συνδεσιμότητας, που με περίσσια αιδημοσύνη εγκαταλείπει τα εγκόσμια για την αγάπη του, δεν ενδιαφέρεται να συνάψει δεσμό με κανένα υποκείμενο. Ο συνομιλητής του γίνεται ένα αντικείμενο βραχείας ανακούφισης ή δυσφορίας και αυτό μάλλον είναι που τον καθιστά τόσο κουραστικό. Όποιος πει πως δε ντρέπεται για τον εαυτό του όταν βρισκόταν σε αυτή τη κατάσταση, όποιος υποστηρίζει πως δεν είχε σαδιστικές φαντασιώσεις για το κολλήτο του που απεραντολογούσε για την αγαπημένη του, μάλλον λέει ψέματα.

Προς τι αλήθεια το καταγγελλτικό ύφος της προηγούμενης παραγράφου; Προς τί, η άδικη επικριτικότητα απέναντι στον ερωτευμένο; Ίσως να φταίει η ζήλεια μας- πως να το κάνουμε, ο έρωτας, αν μη τι άλλο, είναι ηδονικός. Ίσως, επίσης, να φταίει η αμχανία που μας προκαλεί η φιγούρα του. Πιθανολογούμε πως προκαλεί την ίδια συναισθηματική αντίδραση με τη θέαση ενός θλιμμένου κλόουν. Κατά παρόμοιο τρόπο ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος είναι ένα πρόσωπο κωμικό και συνάμα τραγικό. Κωμικό, επειδή τα πάθη του από απόσταση φαίνονται μικρά. Είμαστε σίγουροι πως το βουνό της απελπισίας του είναι εύκολα προσπελάσιμο «αρκεί να πάψει να παιδιαρίζει» ή «να δει επιτέλους τη πραγματικότητα». Τραγικό διότι η απροσπέλαστη συναισθηματική του παγίδα, μας φέρνει σε επαφή με τη δική μας «ανθρώπινη κατάσταση». Με τη δική μας μικρότητα απέναντι στις εμμονές, τις νευρώσεις και τους έρωτες μας. Από εδώ και πέρα ας προσπαθήσουμε να είμαστε τρυφερότεροι απέναντι του. Τι στοιχίζει λίγη επιείκεια απέναντι στον εαυτό μας;

Για να προχωρήσουμε θα χρειαστεί να κάνουμε την αυθαίρετη υπόθεση πως υπάρχει «εκπληρωμένος έρωτας». Συνεπώς το ανεκπλήρωτο θα αναφέρεται στις καταστάσεις εκείνες όπου ο ερωτευμένος είτε δεν έχει εξομολογηθεί τον έρωτα του, είτε οι πρακτικές περιστάσεις τον εγκατέλειψαν με ένα αίσθημα μη ολοκλήρωσης, όπως για παράδειγμα ένα πρόωρο σταμάτημα της σχέσης ή ακόμη και η πεποίθηση ότι δεν

έχει γευτεί ολόκληρο το εύρος των συναισθημάτων του σημαντικού άλλου.

Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος βρίσκεται, λοιπόν, σε μια διαρκή πάλη με τη πραγματικότητα. Βυθισμένος στις ονειροπολήσεις του, στις αναμνήσεις τυχαίων δίθην συναντήσεων με το ποθητό αντικείμενο, αναπαράγει την επιθυμία του, κρατώντας ψηλά (πολύ ψηλά!) το άτομο που αγαπά. Με θρησκευτική ευλάβεια γίνεται πιστός στη προσωπική του θρησκεία όπου το θείο ον αποκτά δικαιώματα ζωής και θανάτου πάνω του. Η απόλυτη εξάρτηση του από αυτή καθ' εαυτή τη φαντασίωση απόλυτης εξάρτησης τον καθιστά αδύναμο να κάνει οποιαδήποτε κίνηση. Και έτσι αδύναμος όπως είναι χρειάζεται κάτι να τον στηρίξει. Τι άλλο; Ο έρωτας του! Τι αυτοεκπληρούμενη αιχμαλωσία!

Ο ερωτευμένος μας είναι ένα πρόσωπο, λοιπόν, αιχμάλωτο στην ανεκπλήρωτη επιθυμία του. Ως εκ τούτου υποφέρει. Στη περίπτωση του η πληγή και το όπλο που τη προκάλεσε, έχουν μια ξεκάθαρη συγγένεια- το όπλο είναι και η θεραπεία. Ας το σκεφτούμε, καλύτερα. Προκειμένου το ερωτικό του αντικείμενο να μπορέσει να θεραπεύσει τη πληγή της μη εκπλήρωσης, θα πρέπει μοιραία να μείνει πολύ δυνατό-εξιδανικευμένο. Αν μείνει όμως τόσο δυνατό, είναι ταυτόχρονα και απρόσιτο, άρα βαθιάειν τη πληγή της έλλειψης. Ένα είναι σίγουρο. Η πληγή αυτή δε κλείνει. Και θα δούμε παρακάτω τι είδους πληγή είναι αυτή.

Ας μείνουμε προς το παρόν στη παραδοχή ότι ο ερωτευμένος βρίσκεται σε μια σχεδόν μόνιμη κατάσταση πόνου. Η στοιχειώδης ψυχολογική σκέψη μας καλεί να αναλογιστούμε τι είδους απόλαυση- δευτερογενές όφελος, έχει από αυτό; Μια πρώτη, κάπως περιέργη απάντηση είναι ότι οι άνθρωποι ερωτεύονται από βαρεμάρα. Να εξηγηθούμε. Ο ρομαντικός έρωτας εμφανίζεται στις απαρχές της εφηβείας. Έρχεται όπως ο κακός λύκος στις σκοτεινιές του δάσους της διευρυμένης μας κοινωνικοποίησης, να ταράξει τα νερά της παρωχημένης παιδικότητας. Έρχεται να αμφισβητήσει τις κατακτήσεις και την αλαζονεία της υποτιθέμενης παντοδυναμίας που τάχα έχουμε κατακτήσει μαθαίνοντας δυο γράμματα και κλωτώντας ένα τόπι. Έρχεται, σχεδόν να γελοιοποιήσει την σχετική αυτονομία που μέχρι εκείνο το σημείο απολαμβάνουμε, προσφέροντας το μεγαλειώδες όραμα της ενλικίωσης. Ο έρωτας λοιπόν, σκαρφαλώνει στην καρδιά του έφηβου και τη γαργαλάει. Και τι αμφιθυμική αίσθηση είναι το γαργάλημα αλήθεια! Τι φοβερό μείγμα ευχαρίστησης και ενόχλησης!

Για το ειδικό πρόβλημα του Ανεκπλήρωτου Έρωτα

του Νίκου Ρούσσου και του Θωδωρή Δρούλια

Υπαινισσόμαστε, λοιπόν, πως ο έρωτας τόσο παράλογος, τόσο μεθυστικός και σαγηνευτικός μας τραβάει από τη μήτη προς το καινούριο. Είναι ο ανανεωτής του νοήματος και ο καταστροφέας του. Ο έρωτας είναι μια βίαιη εξέγερση ενάντια στον εαυτό. Πιο συγκεκριμένα ίσως, στην εικόνα του εαυτού που εκπληρώνεται στις καθημερινές μέριμνες μέσω της επανάληψης και της νοσηματοδότησης των «σημαντικών» πραγμάτων. Ο επαναστάτης φοιτητής, από αυταπόδεικτα υλιστής, μετατρέπεται σε «σύννεφο με παντελόνια». Ο συντηρητικός λογιστής, ξάφνου, αντί για νούμερα αναπολεί τις καμπύλες της νεαρής βοηθού του. Οτιδήποτε, κανείς θεωρεί ταυτότητα, χάνει την εγκυρότητα του, παύει να έχει μεγάλη επενδυτική αξία στη ψυχική οικονομία.

Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος απαιτεί την επιστροφή στη συγχώνευση. Χωρίς ξεκάθαρη ταυτότητα άλλωστε, δεν υπάρχουν πολλές επιλογές. Δεν υπάρχει εγώ και εσύ. Υπάρχουμε μαζί σε ένα κοινό υπερβατικό σώμα. Η απουσία βιώνεται σα πόνος στο στομάχι, η παρουσία σαν τσίσιμα. Το σώμα αυτό έχει μια συνέχεια, αν το έντερο υποφέρει, το συκώτι δε μπορεί να είναι χαρούμενο. Τούτο είναι, πιθανόν, που τον πείθει πως όλοι γύρω του ενδιαφέρονται, μέχρι θανάτου, για τις διηγήσεις των παθημάτων του. Τούτο είναι που τον πείθει ότι συνδέεται βαθιά με το αντικείμενο της αγάπης του. «Μου χαμογέλασε σήμερα», λέει μέσα από τα δόντια του και εννοεί «ο κόσμος μου είναι χαμογελαστός». «Δεν την είδα σήμερα», μοιρολογεί και το σύμπαν μετατρέπεται σε ένα πένθιμο κενό. Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος ψιθυρίζει μέσα του «Σε σκέφτομαι άρα υπάρχω», και ο συλλογισμός αυτός τον σώζει από τον σκεπτικισμό για το νόημα της ύπαρξης του, που καταρρέει μαζί με όλες τις παλιές βεβαιότητες.

Το σπύλαιο της συγχώνευσης του έρωτα, είναι ο ζεστός, υποσχετικός χώρος θεραπείας της πληγής του διαχωρισμού. Ο ερχομός μας στη ζωή μας επιφυλάσσει μια φρικτώδη έκπληξη. Ξεκινάμε απόλυτα διαβεβαιωμένοι πως οτιδήποτε χρειαστούμε θα μας δοθεί. Σύντομα, σε λίγους μόλις μήνες, γίνεται περισσότερο από προφανές πως δεν είμαστε το κέντρο του κόσμου. Το Κοπερνίκαιο αυτό τραύμα, προσφέρει μια πρώτης τάξεως απογοήτευση. Θα πρέπει να προσπαθήσουμε για να ικανοποιηθούμε. Η ικανοποίηση δεν θα έλθει μαγικά όπως στις αρχές. Ποιο φρικτώδες αμάρτημα διαπράξαμε για να υποφέρουμε μια τόσο σκληρή τιμωρία; Και πως μπορούμε να ανακουφίσουμε τη πληγή της πτώσης από το βασιλείο των ουρανών;

Η προσπάθεια της ανακούφισης της πληγής είναι αυτή που μας βοηθά να νοσηματοδοτήσουμε τη ζωή μας μέσα από τη δημιουργία και την ανάπτυξη της

Για το ειδικό πρόβλημα του Ανεκπλήρωτου Έρωτα

του Νίκου Ρούσου και του Θωδωρή Δρούλια

συνειδήσης. Γινόμαστε καλοί σε αυτό ή εκείνο. Νιώθουμε προσωρινά δυνατοί με τα επιτεύγματα μας. Αναρωτιόμαστε, τι νόημα υπάρχει; Παρόλα αυτά, ξαναερχόμαστε αντιμέτωποι με το γεγονός ότι η πληγή δε κλείνει, καθώς είναι αδύνατο να επιστρέψουμε στο Κίππο της Εδέμ. Και έτσι, όλα όσα έχουμε παγιωθεί πλέον μας προσφέρουν μια καταπληκτική βαρεμάρα. Και να σου ο έρωτας, λαμπερός όπως ο ήλιος μας αναγκάζει να αποστρέψουμε το βλέμμα μας στη σκιά. Να κλειστούμε στη σπηλιά, όπου μπορούμε με άνεση να φανταζόμαστε και να ζωγραφίζουμε τον ήλιο.

Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος, δεν είναι μόνο ένας πιστός. Μοιάζει με τον ίδιο το Θεό. Κάπως έτσι δεν έγιναν τα πράγματα; Αφού ο θεός έφτιαξε το φως, τη γη, τη θάλασσα και τα υπόλοιπα δώρα του, εκπληρώνοντας τη παντοδυναμία του, βαρέθηκε- δεν είχε με ποιον να μοιραστεί αυτά τα δώρα. Έτσι δημιούργησε τον άνθρωπο και τον ερωτεύτηκε. Έγινε το αγαπημένο του πλάσμα. Μόνο που όπως κάθε ζηλιάρης ερωτευμένος, απαίτησε την απόλυτη αφοσίωση του. Μόλις ο άνθρωπος, έφαγε τον απαγορευμένο καρπό αποδεικνύοντας την απιστία του, ο Θεός έπεσε σε φριχτές κακοκεφίες, σε ένα ντελίριο αμφιθυμίας όπου τη μια τον έσωζε, την άλλη τον κατέστρεφε. Κάπως έτσι δεν ενεργεί και ο ερωτευμένος; Πόσες φορές δεν έχει καταπνίξει τον έρωτα του, μόνο και μόνο για να τον διασώσει λίγα λεπτά αργότερα. Έπρεπε να γίνουν πολλές πλημμύρες και παντός είδους συμφορές για να κατανοήσει την «ανθρώπινη κατάσταση» μέσα από την ενσάρκωση, να υποφέρει όπως ο άνθρωπος πάνω στο Σταυρό, για να μεταμορφωθεί στον Θεό της Αγάπης.

Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος, όμως δε φτάνει ποτέ στην υπέρτατη θυσία. Δεν αφήνει τον εαυτό του να ζήσει τα πάθη, τη νομοτελειακή προδοσία, τη ταπείνωση και τα δάκρυα της αποδοχής της πραγματικότητας. Προτιμά να μείνει στην εποχή των θαυμάτων και της επικράτησης του, πάνω στους πειρασμούς. Ίσως αυτό τον κάνει να υποφέρει. Διότι δεν βρίσκει το θάρρος να ρωτήσει το ερωτικό του αντικείμενο ειλικρινά, «γιατί με εγκατέλειψες;». Δεν έρχεται αντιμέτωπος δηλαδή, με την απώλεια της φαντασίωσης της τελειότητας. Δεν θέλει να δεχτεί την αλήθεια, πως το πρόσωπο που αγάπησε είναι ένα ανθρώπινο ον, με ατέλειες που όχι μόνο δεν είναι ένα αέναα φροντιστικό πλάσμα, αλλά αντίθετα θα μπορούσε να είναι απόλυτα απογοητευτικό. Ο έρωτας του ανεκπλήρωτα ερωτευμένου, ορισμένες φορές γίνεται «αντιέρωτας» μιας και αντί για τη σύνδεση, επιφέρει τη καταστροφή του ερωτικού δυναμικού που είναι η σύνθεση, η δημιουργία του τρίτου. Χωρίς το βήμα της εκπλήρωσης, όποιο και αν είναι αυτό(εξομολόγηση, πένθος κτλ) ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος επιμένει να μένει στη συγχώνευση και όχι μέρος της γονιμοποίησης(έστω και του ίδιου του εαυτού του). Έρως και Θάνατος αγκαλιασμένοι, σε ένα τρομακτικό τανγκό.

Για το ειδικό πρόβλημα του Ανεκπλήρωτου Έρωτα

του Νίκου Ρούσσου και του Θωδωρή Δρούλια

Ο ανεκπλήρωτα ερωτευμένος ίσως τελικά, δεν είναι το πιο κουραστικό πρόσωπο του κόσμου. Ας το παραδεχτούμε, ο κόσμος είναι το πιο κουραστικό πράγμα για τον ερωτευμένο μας.